

АРХІВ ПРО "УМ" РЕКЛАМА В "УМ"

ПЕРЕДПЛАТА НА "УМ"

Україна молода

введіть фразу для пошуку

ЗНАЙТИ

ГОЛОВНА	НОВИНИ	ПОЛІТИКА	ЕКОНОМІКА
СУСПІЛЬСТВО	ІСТОРІЯ	ЗДОРОВ'Я	
КУЛЬТУРА	СПОРТ	КАЛЕЙДОСКОП	

> [Культура](#) > Змовкла сопілка

ЗМОВКЛА СОПІЛКА

05.04.2016

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Леопольд Яценко.

«Я його
вперше
побачив, але
спершу почув
улітку 1988
року. Того
самого дня я
не вступив на
соціологію в
Київському
університеті.
Їхав додому на

метро сумний, бо попереду мала бути радянська армія з карабахами та іншими гарячими точками. У якийсь момент мені здалося, що чую музику. Перша думка — поїхав дахом, бо звідки могла бути українська музика в метрополітені ім. Леніна. Але насправді — це був він, Яценко, з улюбленою сопілкою. Це був наче сигнал, що все буде добре», — так відгукнувся на смерть Леопольда Яценка головний редактор «Історичної правди» Вахтанг Кіпіані. Цю тиху, але таку щемливу мелодію сопілки в метро чули багато хто. І це був як сигнал, як нагадування: Україна є. Україна буде. Згодом біографи намагатимуться розгадати цей феномен: звідки у простого хлопчини з довоєнного Києва, який рано втратив батьків і ледь вижив у війну, заробляючи на хліб тим, що ходив селами і малював із фотокарток портрети загиблих воїнів, таке феноменальне відчуття народної пісні? Можливо, озвався голос роду Яценків, коріння якого іде з Чернігівщини. А можливо, якимось незбагненим чином передався талант дідуся? «Мама Леопольда викладала українську мову, тато працював у КПІ. У них весь рід обдарований. А дід був регентом церковного хору. Усі вони були дуже порядні», — згадувала дружина Леопольда Івановича, відомий етнограф Лідія Орел. Але в пам'яті багатьох він залишиться легендарним засновником народного хору «Гомін», без якого нині неможливо уявити відродження України. Саме він у 70-х почав відроджувати традицію веснянок-гаївок та купальських свят у зросійщеній столиці, без нього з

кінця 80-х не обходився жоден український мітинг, та й донедавна «Гомін» можна було зустріти і на відзначенні річниці Голодомору, і на вечорах пам'яті дисидентів, і на публічних акціях. «Саме хор «Гомін» першим наприкінці 80-х наважився витягнути жовто-блакитний прапор. На студентське голодування у 90-му він прийшов сам, і з хором виступав там неодноразово. Потім неодноразово брав участь в акціях і фестивалях «Останньої Барикади», зокрема у фестивалі «Гайдамака.UA» в Ірпіні, і біля Українського дому під час мовного Майдану. Леопольд Яценко — одна з найсвітліших людей в українському русі. Для нього українська пісня і українська справа були важливіші за всі визнання, нагороди. Він з однаковою віддачею виступав зі своїми друзями з хору що на сценах, що на пішохідних тротуарах, що в метро», — розповідає один з лідерів Революції на граніті Олесь Доній.

Феноменом став і власне хор «Гомін». Тут практично не було професійних співаків. Прийти до нього міг кожен охочий. І до кожного у Леопольда Івановича був свій підхід. «Завжди дивувалася вдачі Леопольда Івановича. Людина писала пісні, займалася етнографією, вела хор у двох складах, крім того — кілька паралельних колективів, а ще гурток у школі та купу лекцій. Водночас у цьому шаленому темпі він ніколи не сердився, не сварився, не кричав, він був дивовижно доброю людиною, від нього завжди йшло тепло», — згадує одна з учасниць хору Наталя Глазунова.

Після проголошення незалежності Леопольда Яценка поновили у Спілці композиторів України, у 1993 році він став лауреатом Шевченківської премії, пізніше — народним артистом України. Утім офіційне визнання виявилось суто формальним — у хору так і не з'явилося власної репетиційної бази та фінансування. Не було його і в афішах офіційних заходів. Зате він був скрізь, де бриніла щира українська пісня.

Хочеться вірити, що Україна і далі гомонітиме піснями, які зберіг для нас Леопольд Яценко. «Ми зустрілися востаннє, коли я знімала його та Лідію Орел для «ПроОбразу», — згадує журналістка Наталка Фіцич. — Чомусь я знала, що та зустріч остання. Прощаючись, сказала, як багато для мене значили оті Купала. А він так пильно глянув і відповів: «То не забувайте приходити і потім, бо це вже київська традиція». І посміхнувся у свої білі вуса. Для когось Яценко — у першу чергу патріот, переслідуваний радянською владою. А для мене він — той, хто створив традицію».

Друкована версія

СТАТТІ ПО ТЕМІ

**У Київ із
моновиставою
приїде
Костянтин
Райкін, який у
2014 році
радів, що
крим став
російським**

**На
Грушевського
відновили
зіпсовані
графіті часів
Майдану
(відео)**

На стіні будівлі
НАН України, де

**Людмила
Смородіна:
Навіть
маленька
роль може
бути
яскравою і
цікавою**

Майже півсотні
ролей! Саме